FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM
(fjärde avdelningen i utökad sammansättning)
den 15 juni 2005 *

I mål T-171/02,

Regione autonoma della Sardegna, företrädd av G. Aiello och G. Albenzio, avvocati dello Stato, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

med stöd av

Confederazione italiana agricoltori della Sardegna,

Federazione regionale coltivatori diretti della Sardegna,

Federazione regionale degli agricoltori della Sardegna,

* Rättegångsspråk: italienska.

Cagliari (Italien), företrädda av F. Ciulli och G. Dore, avocats,

intervenienter,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av V. Di Bucci, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 2002/229/EG av den 13 november 2001 om den stödordning som regionen Sardinien (Italien) avser att genomföra till förmån för omstrukturering av företag i svårigheter inom sektorn för täckta grödor (EGT L 77, 2002, s. 29),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(fjärde avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av ordföranden H. Legal samt domarna V. Tiili, A.W.H. Meij, M. Vilaras och N.J. Forwood,

justitiesekreterare: avdelningsdirektören J. Palacio González,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 1 juli 2004,

följande

Dom

Bakgrund till tvisten

1 Genom skrivelse av den 12 januari 1998 anmälde de italienska myndigheterna till kommissionen det förslag till stödordning som föreskrevs i beslut nr 48/7 av Giunta regionale della Sardegna (Sardiniens regionregering) av den 2 december 1997 om godkännande av en "regional plan för omstrukturering av företag inom sektorn för täckta grödor" (nedan kallat förslaget). Kommissionen mottog anmälan den 15 januari året därpå.

2 Förslaget avsåg för det första en stödordning för omstrukturering.

3 Små sardinska jordbruksföretag i svårigheter kunde komma i fråga för detta stöd. Kriterierna för att ett företag skulle anses vara i svårigheter i den mening som avsågs

i förslaget var att det aktuella småföretaget hade redovisat "genomsnittliga förluster per räkenskapsår motsvarande minst 25 procent av vinsten på nettokapitalet under de tre senaste regleringsåren", och att det förelåg "en skuldsättning på grund av fordringar som förfallit till betalning den 31 december 1996, som [översteg] 30 procent av företagets rörelsekapital". Enligt de italienska myndigheterna uppfyllde ungefär 500 sardinska små jordbruksföretag dessa kriterier.

4 För att beviljas stödet skulle de aktuella företagen uppfylla en rad villkor. Bland annat skulle de "redovisa en omstruktureringsplan med uppgifter om hur samtliga produktionsfaktorer skulle kunna bli lönsamma under normala driftsvillkor samt möjligheterna att erhålla vinst" och "avveckla en del av företagets verksamhet, anläggningar och tillgångar om det [behövdes] för att uppnå ekonomisk och finansiell balans i detsamma".

5 Sektorn i fråga var den för täckta grödor. De produkter som berördes var olika sorters grönsaker, frukter, svamp, plantor och blommor som odlas i växthus.

6 Det föreslagna stödet utgjordes för det första av olika åtgärder för sanering av de aktuella företagens skulder. Åtgärderna skulle vidtas antingen av de banker som hade fordringar på de berörda företagen (efterskänkning av räntor och dröjsmålsräntor på de lån som förfallit till betalning den 31 december 1996, efterskänkning av dröjsmålsräntor på de lån som skulle förfalla till betalning mellan den 1 januari 1997 och den tidpunkt då ett avtal om ändring av villkoren för återbetalning ingicks) eller av de regionala myndigheterna (delvis övertagande av kapitalbeloppet av den skuld som utgjordes av de lån som förfallit till betalning den 31 december 1996, räntesubventioner avseende de lån som skulle förfalla till betalning eller upptas efter den 31 december 1996). De regionala myndigheternas andel av kostnaden för dessa åtgärder uppgick till 75 procent av den totala skuld som utgjordes av de lån som hade förfallit till betalning den 31 december 1996, exklusive de dröjsmålsräntor som företagen var skyldiga de långivande bankerna. Åtgärdernas maximala varaktighet var fastställd till femton år.

7 För det andra avsåg stödet ej återbetalningspliktiga bidrag för olika investeringar avseende produktionsutrustningen (installation av säkerhetsanordningar, ventilation, dränering samt bevattning, och iordningställande eller ersättande av omodern utrustning). Dessa investeringar beskrevs som "oundgängliga" för en omstrukturering. Den del av dessa kostnader som de regionala myndigheterna skulle bära uppgick till 75 procent av de totala stödberättigande kostnaderna. Varaktigheten angavs till vad som "behövs för att planen skall kunna omsättas i praktiken".

8 För det tredje föreskrevs åtgärder avseende tekniskt stöd, yrkesutbildning och rådgivning genom Ente regionale de sviluppo e assistenza tecnica in agricoltura (regional instans för utveckling och tekniskt bistånd inom jordbruket). Åtgärderna framställdes som "en institutionaliserad verksamhet" vars genomförande "inte medför[de] ytterligare kostnader". Deras varaktighet angavs vara "obegränsad".

9 Den totala summa allmänna medel som berördes av stödordningen för omstrukturering uppgick till 60 miljarder italienska lire (ITL), det vill säga ungefär 30 miljoner euro. Det maximala stödbelopp som kunde beviljas vart och ett av de aktuella företagen av dessa medel var begränsat till 600 miljoner ITL, det vill säga ungefär 300 000 euro.

10 Av planen framgick för det andra att Republiken Italiens avsikt var att förordna om stöd till undsättning av små jordbruksföretag i tillfälliga, allvarliga, ekonomiska svårigheter "i form av garantier eller lån till sedvanlig ränta om ett minimalt belopp eller, i vart fall, beräknat i förhållande till den fortsatta driften av företaget fram till omstruktureringsfasen".

11 Kommissionen underrättade genom skrivelse av den 1 februari 1999 Republiken Italien om sitt beslut att inleda ett formellt granskningsförfarande enligt artikel 88.2 EG. Försändelsen mottogs av de italienska myndigheterna den 4 februari samma år.

12 Genom skrivelse av den 14 september 2001 begärde de italienska myndigheterna att kommissionen skulle fatta beslut inom två månader, i enlighet med artikel 7.7 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88 EG] (EGT L 83, s. 1). Försändelsen mottogs av kommissionen den 17 september samma år.

13 Den 13 november 2001 fattade kommissionen beslut 2002/229/EG om den stödordning som regionen Sardinien (Italien) avser att genomföra till förmån för omstrukturering av företag i svårigheter inom sektorn för täckta grödor (EGT L 77, s. 29) (nedan kallat det ifrågasatta beslutet), vilket offentliggjordes den 20 mars 2002.

14 I artikel 1 i det ifrågasatta beslutet anges att förslaget är oförenligt med den gemensamma marknaden och att det inte får genomföras.

Förfarandet och parternas yrkanden

15 Genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 6 juni 2002 har Regione autonoma della Sardegna väckt denna talan.

16 Målet tilldelades inledningsvis första avdelningen i utökad sammansättning. Därefter kom referenten, till följd av ändringen den 1 oktober 2003 av förstainstansrättens sammansättning, att tillhöra fjärde avdelningen, varför målet tilldelades fjärde avdelningen i utökad sammansättning.

17 Genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 8 augusti 2002 har Confederazione italiana agricoltori della Sardegna, Federazione regionale coltivatori diretti della Sardegna och Federazione regionale degli agricoltori della Sardegna ansökt om att få intervenera i tvisten till stöd för sökandens yrkanden. Ansökan om intervention tillställdes parterna. Dessa inkom inte inom föreskriven tid med några synpunkter.

18 Genom beslut av den 9 december 2002 biföll ordföranden vid förstainstansrättens första avdelning i utökad sammansättning ansökan om intervention. Intervenienterna inkom med en interventionsinlaga till förstainstansrättens kansli den 5 februari 2003.

19 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid förhandlingen den 1 juli 2004. Kommissionen förklarade vid detta tillfälle att den avstod från sitt yrkande om avvisning på grund av att talan var för sent väckt. Detta noterades i protokollet.

20 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara det ifrågasatta beslutet, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

21 Intervenienterna har yrkat att förstainstansrätten skall

— i första hand ogiltigförklara det ifrågasatta beslutet,

— i andra hand ogiltigförklara det ifrågasatta beslutet ”i den mån det där inte föreskrivs att stödet är tillåtet upp till ett belopp av 100 000 euro per företag”, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

22 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna och förplikta intervenienterna att bära sina egna kostnader samt den kostnad som kommissionen har ådragit sig i samband med deras intervention.

Rättslig bedömning

A — *Yrkandena om att det ifrågasatta beslutet helt skall ogiltigförklaras*

23 Till stöd för sitt yrkande om att det ifrågasatta beslutet helt skall ogiltigförklaras, vilket får stöd av intervenienterna, har sökanden åberopat åtta grunder som avser

— överträdelse av punkt 4.1 första stycket i kommissionens meddelande 97/C 283/02 av den 19 september 1997 om gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (EGT C 283, s. 2) (nedan kallade riktlinjerna),

— överträdelse av artikel 88 EG,

— orimligt lång handläggningstid,

— åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar,

— överträdelse av artikel 253 EG,

— bristande omsorg,

— överträdelse av artikel 87.3 c EG och riktlinjerna, respektive

— överträdelse av artikel 7.4 i förordning nr 659/1999.

24 Intervenienterna har dessutom begärt att förstainstansrätten ”i förekommande fall, i andra hand, enligt artikel 241 EG [skall] förordna om att de rättsstridiga bestämmelserna inte skall tillämpas”, och de har åberopat fyra andra grunder som avser

— åsidosättande av rätten att yttra sig,

— överträdelse av artikel 87.2 b EG,

— överträdelse av artikel 158 EG och åsidosättande av förklaring nr 30 om öregioner, vilken finns som bilaga till Amsterdamfördragets slutakt, respektive

— åsidosättande av rådets direktiv 72/159/EEG av den 17 april 1972 om modernisering av jordbruksföretag (EGT L 96, s. 1) och av rådets direktiv 75/268/EEG av den 28 april 1975 om jordbruk i bergsområden och i vissa mindre gynnade områden (EGT L 128, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 6, s. 74).

25 Förstainstansrätten kommer i tur och ordning att pröva dessa två uppsättningar grunder.

1. *De grunder som har anförts av såväl sökanden som intervenienterna*

a) Grunden avseende en överträdelse av punkt 4.1 första stycket i riktlinjerna

Parternas argument

26 Enligt sökanden, som har stöd av intervenienterna, iakttog kommissionen inte den normala tidsfrist på två månader som den ålagt sig själv enligt punkt 4.1 första stycket i riktlinjerna, för att slutföra förfarandet för granskning av stödprogram för omstrukturering av små och medelstora företag (SMF).

27 Denna grund har bestridits av kommissionen.

Förstainstansrättens bedömning

28 I punkt 4.1 första stycket i riktlinjerna anges bland annat att kommissionen skall "godkänna" stödprogram för undsättning eller omstrukturering av små och medelstora företag samt av små jordbruksföretag, "inom den normala tiden på två månader från det att den har mottagit fullständig information, om inte programmet är berättigat till förfarandet med snabbehandling varvid kommissionen har 20 arbetsdagar på sig".

29 Dessa rader skall tolkas mot bakgrund av de handläggningsregler som föreskriv i fördraget inom området för kontroll av statligt stöd. De riktlinjer som kommissionen kan fastställa för att närmare ange det tillvägagångssätt den avser följa inom detta område kan nämligen inte avvika från fördragets bestämmelser (dom av den 24 februari 1987 i mål 310/85, Deufil mot kommissionen, REG 1987, s. 901, punkt 22, och av den 13 juni 2002 i mål C-382/99, Nederländerna mot kommissionen, REG 2002, s. I-5163, punkt 24).

30 Med avseende på kontrollen av nya stödåtgärder som medlemsstaterna önskar vidta görs i artikel 88 EG åtskillnad mellan en preliminär granskningsfas och ett formellt granskningsförfarande.

31 Den preliminära granskningsfasen enligt artikel 88.3 EG har endast till syfte att ge kommissionen tillräcklig betänketid och utredningstid för att den skall kunna bilda sig en första uppfattning om de förslag som den har underrättats om, för att kunna fastställa antingen att de inte utgör stöd eller att de är förenliga med fördraget, eller tvärtom att den tveksamhet som föreligger föranleder en mer grundlig granskning (dom av den 11 december 1973 i mål 120/73, Lorenz, REG 1973, s. 1471, punkt 3, svensk specialutgåva, volym 2, s. 177, och av den 3 maj 2001 i mål C-204/97, Portugal mot kommissionen, REG 2001, s. I-3175, punkt 34). Med hänsyn till den berörda medlemsstatens intresse av att snabbt få besked skall denna fas således i princip anses vara brådskande och därför rymmas inom en tvingande tidsfrist på två månader räknat från det att kommissionen mottagit en fullständig anmälan (domen i det ovannämnda målet Lorenz, punkt 4, och dom av den 28 januari 2003 i mål C-334/99, Tyskland mot kommissionen, REG 2003, s. I-1139, punkterna 49 och 50).

32 Vad gäller det formella granskningsförfarandet enligt artikel 88.2 första stycket EG är det nödvändigt att genomföra detta då kommissionen under den preliminära granskningsfasen inte med säkerhet kunnat konstatera att ett förslag inte utgör stöd, eller att det, även om det utgör stöd, är förenligt med den gemensamma marknaden. Detta förfarande syftar således dels till att kommissionen skall få fullständig kännedom om samtliga uppgifter i ärendet, genom att införskaffa alla nödvändiga upplysningar, såsom den är skyldig att göra, innan den fattar sitt slutliga beslut, dels

till att skydda eventuellt berörda tredje personers intressen genom att de ges tillfälle att yttra sig (domstolens dom av den 20 mars 1984 i mål 84/82, Tyskland mot kommissionen, REG 1984, s. 1451, punkt 13, svensk specialutgåva, volym 7, s. 565, av den 14 november 1984 i mål 323/82, Intermills mot kommissionen, REG 1984, s. 3809, punkt 17, svensk specialutgåva, volym 7, s. 685, och domen i det ovan i punkt 31 nämnda målet Portugal mot kommissionen, punkt 33).

33 Av detta följer att kommissionen endast kan godkänna ett föreslaget stödprogram avseende omstrukturering av SMF inom den tidsfrist som nämns i punkt 4.1 första stycket i riktlinjerna om den vid utgången av den "normala tiden på två månader", det vill säga den tidsfrist som den har att hålla sig till avseende den preliminära granskningen, antingen anser att de föreskrivna åtgärderna inte utgör stöd eller att de utgör stöd som utan tvekan är förenligt med den gemensamma marknaden. Om kommissionen däremot inte kan komma till en sådan slutsats är den skyldig att inleda det formella granskningsförfarandet.

34 Denna tolkning bekräftas för övrigt av hur den tidsfrist på tjugo vardagar som stadgas i kommissionens meddelande 92/C 213/03 av den 2 juli 1992 om ett skyndsamt förfarande för godkännande av stödordningar för [SMF] och ändringar av befintliga stödordningar (EGT C 213, s. 10), vilken det hänvisas till i riktlinjerna, har beskrivits. Av lydelsen av det andra och det sista stycket i meddelandet framgår nämligen att kommissionen, även i de fall då ett förslag till stödprogram uppfyller samtliga de villkor som gäller för att fristen på tjugo vardagar skall bli tillämplig, endast "i princip" åtar sig att inte framföra invändningar efter denna frist, varigenom den bevarar sin fulla behörighet att "uttala sig", det vill säga att, i förekommande fall, fatta ett beslut om att inleda det formella granskningsförfarandet och, när detta förfarande avslutats, fatta ett slutligt beslut, vilket kan vara positivt, villkorligt eller negativt.

35 Eftersom punkt 4.1 första stycket i riktlinjerna således endast innehåller en hänvisning till den tidsfrist som är tillämplig för den preliminära granskningsfasen enligt artikel 88 EG, såsom den tolkats av domstolen, kan förevarande grund inte godtas som självständig grund och i stället skall den grund som avser en överträdelse av bestämmelsen prövas.

b) Grunden avseende en överträdelse av artikel 88 EG

Parternas argument

36 Enligt sökanden framställde kommissionen sina förfrågningar om kompletterande upplysningar i omgångar i stället för att ta upp dem i ett sammanhang och motverkade därigenom syftet med den preliminära granskningsfasen enligt artikel 88.3 EG, vilken anses vara brådskande, i synnerhet när det aktuella förslaget såsom i förevarande fall avser företag i svårigheter.

37 Enligt intervenienterna beslutade kommissionen att inleda det formella förfarandet enligt artikel 88.2 första stycket EG efter utgången av den tvåmånadersfrist som föreskrivs i detta avseende, och detta kom följaktligen att avse ett stödprogram som därigenom hade blivit ett befintligt sådant.

38 Dessa argument har bestridits av kommissionen.

Förstainstansrättens bedömning

39 Sökandens argument avseende den preliminära granskningsfasens förlopp och intervenienternas argument avseende villkoren för att fatta beslut om att inleda den formella granskningsfasen skall bedömas med hänsyn till de principer som hade utvecklats innan förordning nr 659/1999 trädde i kraft. Detta skedde nämligen den 16 april 1999, då det formella granskningsförfarandet redan hade inletts.

40 Såsom påpekades vid prövningen av föregående grund skall, för det första, den preliminära granskningsfasen äga rum inom en tvingande tidsfrist på två månader räknat från det att kommissionen mottagit en fullständig anmälan. För att anmälan skall anses vara fullständig är det tillräckligt att den, redan från början eller efter den berörda medlemsstatens svar på kommissionens frågor, innehåller de upplysningar som krävs för att kommissionen skall kunna bilda sig en första uppfattning om det anmälda förslagets förenlighet (domstolens dom av den 15 februari 2001 i mål C-99/98, Österrike mot kommissionen, REG 2001, s. I-1101, punkt 56).

41 Av detta följer att även om kommissionen inte kan hindra tvåmånadersfristen från att börja löpa genom att begära upplysningar som inte är nödvändiga för att den skall kunna bilda sig en första uppfattning (domen i det ovan i punkt 40 nämnda målet Österrike mot kommissionen, punkterna 61–65), kan den däremot med rätta, i enlighet med syftet med artikel 88.3 EG, inleda en dialog med den berörda medlemsstaten så att denna kan komplettera sin anmälan när nödvändig information saknas i den (domstolens dom av den 9 oktober 1984 i de förenade målen 91/83 och 127/83, Heineken Brouwerijen, REG 1984, s. 3435, punkterna 17 och 18, av den 14 februari 1990 i mål C-301/87, Frankrike mot kommissionen, REG 1990, s. I-307, punkterna 27 och 28, svensk specialutgåva, s. 303, och av den 19 oktober 2000 i de förenade målen C-15/98 och C-105/99, Italien och Sardegna Lines mot kommissionen, REG 2000, s. I-8855, punkt 44, samt förstainstansrättens dom av den 15 mars 2001 i mål T-73/98, Prayon-Rupel mot kommissionen, REG 2001, s. II-867, punkt 99).

42 Sedan kommissionen i förevarande fall hade mottagit den första anmälan från de italienska myndigheterna den 15 januari 1998, fann den att den inte hade tillgång till all information som var nödvändig för att den skulle kunna bilda sig en första uppfattning. I telefax av den 9 mars 1998 begärde den att Republiken Italien inom en tidsfrist på fyra veckor skulle tillsända den en första omgång kompletterande upplysningar. Kommissionens tjänstemän träffade även representanter för sökanden den 4 juni 1998. I telefax av den 19 juni 1998 begärde kommissionen att de italienska myndigheterna skriftligen, inom en tidsfrist på fyra veckor, skulle bekräfta de upplysningar som hade lämnats vid detta möte, samt översända den information som hade efterfrågats den 9 mars 1998. Sökanden besvarade dessa förfrågningar genom skrivelse av den 27 augusti 1998 som de italienska myndigheterna översände till kommissionen den 10 september samma år, och som mottogs av den sistnämnda

den 15 september samma år. Kommissionen ansåg sig alltjämt sakna nödvändig information. Genom telefax av den 19 oktober 1998 begärde den att Italienska Republiken inom en tidsfrist på fyra veckor skulle tillsända den en andra omgång kompletterande upplysningar. Sökanden besvarade denna begäran genom skrivelse av den 12 november 1998 som de italienska myndigheterna översände till kommissionen den 16 november 1998 och som mottogs av den sistnämnda den 19 november samma år.

43 På detta vis förflöt mer än tio månader från det datum då kommissionen hade mottagit den första anmälan till dess att anmälan blev fullständig.

44 En granskning av den skriftväxling som ägde rum vid detta tillfälle visar emellertid, för det första, att den första anmälan, som upptog fem sidor, endast innehöll en bristfällig och vag beskrivning av det föreslagna stödprogram för omstrukturering som de italienska myndigheterna planerade att införa, bland annat med avsende på kriterierna för stödberättigande, de åtgärder som skulle anges i den omstruktureringsplan som skulle redovisas av vart och ett av de företag som beviljades stöd och de individuella stöd som företagen kunde få. Dessutom föreskrevs i allmänna ordalag att stöd till undsättning skulle beviljas. De italienska myndigheterna avstod senare från att erbjuda sådant stöd, men det var först genom en skrivelse som var avsänd den 10 september 1998 som de informerade kommissionen om detta.

45 Kommissionen ställde förvisso senare, genom skrivelser av den 19 juni och av den 19 oktober 1998, vissa nya eller kompletterande frågor, men den upprepade även frågor som hade ställts redan den 9 mars 1998, vilka besvarades först genom skrivelse av den 10 september 1998. Bland annat upprepade kommissionen vid detta tillfälle sin begäran om att få sig tillsänt den ekonomiska dokumentation som saknades i anmälan och som den vid mötet den 4 juni 1998 hade påpekat var nödvändig. Sökanden har själv tillstått att det var i syfte att "klargöra omfattningen och verkningarna" av förslaget som "kommissionen och de italienska myndigheterna hade inlett en intensiv skriftväxling" under den preliminära granskningsfasen.

46 Slutligen var förslaget av en viss betydelse, eftersom det var avsett att lösa svårigheterna för omkring 500 företag, eller omkring en fjärdedel av de små jordbruksföretag som var verksamma inom sektorn för täckta grödor i Sardinien, och av en viss komplexitet, eftersom det avsåg inrättandet av ett stödprogram som bestod av diverse finansiella åtgärder som allt efter omständigheterna skulle vidtas antingen av de regionala myndigheterna eller av de aktuella företagens långivande banker och av diverse investeringar till förmån för nämnda företag.

47 Under dessa omständigheter hade kommissionen fog för att genom sina upprepade förfrågningar försöka få den information av de italienska myndigheterna som den behövde för att kunna bilda sig en första uppfattning. När en medlemsstat lämnar en bristfällig och vag anmälan och därefter dröjer med att inge de kompletteringar och förtydliganden som kommissionen med fog efterfrågar, kan inte de regionala myndigheterna i denna medlemsstat åberopa den försening som blir följden i sin argumentation.

48 För det andra uppställs två nödvändiga och tillräckliga villkor för att ett nytt stöd skall omvandlas till befintligt stöd. Det första villkoret är att kommissionen har underlåtit att inleda det formella granskningsförfarandet inom två månader från det att en fullständig anmälan avseende stödet har mottagits. Det andra villkoret är att den berörda medlemsstaten i förväg skall underrätta kommissionen om sin avsikt att genomföra förslaget (domen i det ovan i punkt 31 nämnda målet Lorenz, punkterna 4 och 6, och domen i det ovan i punkt 40 nämnda målet Österrike mot kommissionen, punkt 84).

49 Det framgår i förevarande fall att Republiken Italien inte i förväg hade meddelat kommissionen sin avsikt att genomföra förslaget, vilket innebär att ett av de två nödvändiga villkoren för att förslaget skulle omvandlas till en befintlig stödordning inte var uppfyllt, och att det föreslagna stödet därmed förblev ett nytt stöd, varför kommissionen hade fog för sitt beslut att inleda det formella granskningsförfarandet avseende detsamma (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 7 juni 2001 i mål T-187/99, Agrana Zucker und Stärke mot kommissionen, REG 2001, s. II-1587, punkt 39).

50 Talan kan följaktligen inte vinna bifall på någon del av grunden.

c) Grunden avseende en orimligt lång handläggningstid

Parternas argument

51 Sökanden anser att det administrativa förfarandet pågick under en orimligt lång tid och den har därvid, med stöd av intervenienterna, gjort gällande att kommissionen har underlåtit att agera inom rimlig tid och att det grundläggande kravet på rättssäkerhet har åsidosatts.

52 Kommissionen har bestridit denna grund.

Förstainstansrättens bedömning

53 Att kommissionen skall handla inom rimlig tid då den genomför ett administrativt förfarande utgör en grundläggande gemenskapsrättslig princip (förstainstansrättens dom av den 27 november 2003 i mål T-190/00, Regione Siciliana mot kommissionen, REG 2003, s. II-5015, punkt 136). Till följd av det grundläggande rättssäkerhetskravet, som utgör ett hinder för att kommissionen på obestämd tid skjuter upp utövandet av sin behörighet, skall dessutom domstolsprövningen inbegripa en kontroll av huruvida kommissionen under det administrativa förfarandet dröjde orimligt länge med att vidta åtgärder (domstolens dom av den 24 september 2002 i de förenade målen C-74/00 P och C-75/00 P, Falck och Acciaierie di Bolzano mot kommissionen, REG 2002, s. I-7869, punkterna 140 och 141, och förstainstansrättens dom av den 14 januari 2004 i mål T-109/01, Fleuren Compost mot kommissionen, REG 2004, s. II-127, punkterna 145–147).

54 I förevarande fall framgår det av den preliminära granskningsfasens förlopp, vilket har beskrivits i punkt 42 ovan, att mer än tolv månader förflöt från det att kommissionen mottog den första anmälan den 15 januari 1998 till dess att Republiken Italien den 4 februari 1999 mottog den skrivelse i vilken den underrättades om beslutet att inleda det formella granskningsförfarandet.

55 Emellertid motsvarar mer än åtta månader av denna tidsrymd den tid som förflöt från det att Republiken Italien den 9 mars 1998 tillsändes en första begäran om kompletterande upplysningar till dess att kommissionen den 19 november 1998 mottog de sista av de upplysningar som den hade begärt. Sökanden har i sina inlagor tillstått att den skriftväxling som ägde rum i mellantiden bidrog till att klargöra förslagets innehåll och omfattning. Vid förhandlingen medgav sökanden även att den tidsfördröjning som berodde på detta utbyte till stor del kan förklaras av att den gav sena och bristfälliga svar på kommissionens frågor. Mot bakgrund av dessa omständigheter och dem som har beskrivits i punkterna 44–46 ovan, kan inte den preliminära granskningsfasen bedömas ha tagit orimligt lång tid, och inte heller kan kommissionen anses ha dröjt orimligt länge med att vidta åtgärder.

56 Vad gäller det formella granskningsförfarandet omfattas detta, alltsedan förordning nr 659/1999 trädde i kraft den 16 april 1999, enligt artikel 7.6 i denna förordning av en vägledande tidsfrist på 18 månader som kan förlängas genom överenskommelse mellan kommissionen och den berörda medlemsstaten. Förordningen är tillämplig på samtliga administrativa förfaranden som redan hade anhängiggjorts vid kommissionen vid tidpunkten för ikraftträdandet, med undantag för de bestämmelser i förordningen för vilka särskilda regler har föreskrivits avseende ikraftträdandet (förstainstansrättens dom av den 10 april 2003 i mål T-369/00, Département du Loiret mot kommissionen, REG 2003, s. II-1789, punkterna 50 och 51). Bestämmelsen är således tillämplig i förevarande fall.

57 Eftersom den artonmånadersfrist som stadgas i artikel 7.6 i förordning nr 659/1999 endast är vägledande, skall förstainstansrätten pröva huruvida det framgår av det

formella granskningsförfarandets förlopp att kommissionen lät det ta orimligt lång tid, eller dröjde orimligt länge med att vidta åtgärder. Förfarandet förlöpte såsom framgår av följande kronologiska redogörelse:

— 4 februari 1999: Republiken Italien mottog kommissionens skrivelse av den 1 februari 1999, med underrättelse om kommissionens beslut att inleda det formella granskningsförfarandet och med en uppmaning att inom en månad inkomma med synpunkter.

— 15 juni 1999: Kommissionen mottog Republiken Italiens synpunkter.

— 3 juli 1999: Kommissionens meddelande 1999/C-187/02, vilket innehöll en uppmaning att inkomma med synpunkter, offentliggjordes (EGT C 187, s. 2).

— 7 december 1999: Kommissionen sände, och Republiken Italien mottog, en begäran om kompletterande upplysningar, att lämnas inom fyra veckor.

— 4 juli 2000: Kommissionen mottog en begäran om "förlängning av fristen för att avsluta förfarandet", vilken Republiken Italien hade sänt på begäran av sökanden.

— 11 juli 2000: Kommissionen beviljade två månaders anstånd för att inkomma med de kompletterande upplysningar som hade efterfrågats den 7 december 1999.

— 9 februari 2001: Kommissionen mottog de kompletterande upplysningar som hade efterfrågats den 7 december 1999.

— 17 september 2001: Kommissionen mottog en begäran om att slutligt beslut skulle fattas inom en tidsfrist på två månader i enlighet med artikel 7.7 i förordning nr 659/1999, vilken hade sänts av Republiken Italien på begäran av sökanden.

— 15 november 2001: Republiken Italien delgavs det ifrågasatta beslutet.

58 Av denna kronologiska redogörelse framgår att en tidsrymd på 17 månader, kortare än den vägledande frist på 18 månader som stadgas i artikel 7.6 i förordning nr 659/1999, förflöt från det att det formella granskningsförfarandet inleddes till dess att begäran framställdes om förlängning av nämnda frist, och att totalt 33,5 månader förflöt fram till dess att förfarandet avslutades.

59 Det sistnämnda förklaras i huvudsak av att Republiken Italien underlät att iaktta enmånadsfristen när den skulle inkomma med sina synpunkter (fristen överskreds med tre och en halv månad), fyraveckorsfristen när den skulle inkomma med de kompletterande upplysningar som kommissionen hade efterfrågat (fristen överskreds med sex och en halv månad fram till begäran om anstånd) och den förlängda fristen på två månader som beviljades för att den skulle sammanställa och lämna nämnda upplysningar (fristen överskreds med nästan fem månader). Republiken Italien var förvisso inte skyldig att iaktta dessa frister, även om det låg i dess intresse att göra det, men den skall ändå tillskrivas ansvaret för den tid som förflöt på grund av dess agerande (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 21 mars 1991 i mål C-305/89, Italien mot kommissionen, REG 1991, s. I-1603, punkt 30, och domen i det ovan i punkt 53 nämnda målet Regione Siciliana mot kommissionen, punkt 138).

60 Det är dessutom så att även om den sexmånadersperiod som förflöt från det att kommissionen mottog synpunkterna från Republiken Italien (den 15 juni 1999) till dess att den sände en begäran om kompletterande upplysningar (den 7 december 1999), och den niomånadersperiod som förflöt från det att den mottog dessa upplysningar (den 9 februari 2001) till dess att den fattade det ifrågasatta beslutet (den 13 november 2001) förefaller betydande, är de ändå inte orimliga med beaktande av bland annat de omständigheter som har beskrivits i punkterna 46 och 59 ovan och de många tvivel avseende förslagets förenlighet med den gemensamma marknaden som kommissionen uttryckte i sitt beslut att inleda det formella granskningsförfarandet. Kommissionen kan således inte klandras för att på ett orimligt sätt ha försenat förfarandet.

61 Talan kan följaktligen inte vinna bifall på denna grund.

d) Grunden avseende ett åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar

Parternas argument

62 Sökanden har hävdat att den kom att få berättigade förväntningar vad gällde förslagets förenlighet med den gemensamma marknaden, dels på grund av den betydande skriftväxling som ägde rum mellan Republiken Italien och kommissionen under det administrativa förfarandet, dels på grund av den exceptionellt långa tid som förfarandet pågick. Intervenienterna anser att kommissionens passivitet under sju månader efter det att den mottagit de sista upplysningar som den begärt från Republiken Italien under det formella granskningsförfarandet ledde till att sådana berättigade förväntningar uppkom.

63 Kommissionen har bestridit detta argument.

Förstainstansrättens bedömning

64 Berättigade förväntningar avseende lagenligheten av ett stöd kan i princip, om inte exceptionella omständigheter föreligger, endast åberopas om stödet har beviljats i enlighet med förfarandet i artikel 88 EG (domstolens dom av den 20 september 1990 i mål C-5/89, REG 1990, s. I-3437, punkterna 14 och 16; svensk specialutgåva, volym 10, s. 499).

65 För att ett stöd skall anses ha beviljats i enlighet med förfarandet i artikel 88 EG krävs att detta förfarande, under vilket stödordningen inte får genomföras, har fullföljts. När ett formellt granskningsförfarande har inletts i enlighet med artikel 88.2 första stycket EG krävs följaktligen att det därefter har avslutats genom ett positivt beslut i enlighet med artikel 7.1 och 7.3 i förordning nr 659/1999. Berättigade förväntningar avseende det aktuella stödets lagenlighet kan således i princip först åberopas när ett sådant beslut har fattats av kommissionen och fristen för att väcka talan mot beslutet har löpt ut (förstainstansrättens dom av den 14 maj 2002 i mål T-126/99, Graphischer Maschinenbau mot kommissionen, REG 2002, s. II-2427, punkt 42).

66 Även om sökanden, som inte är näringsidkare utan den regionala myndighet som har utarbetat förslaget, i förevarande fall skulle ha rätt att åberopa berättigade förväntningar, skall det påpekas att förslaget inte gett upphov till något positivt beslut och att inte något av de sakskäl som parterna har åberopat utgör en sådan exceptionell omständighet som medför att sökanden, innan det ifrågasatta beslutet hade fattats, kunde räkna med att kommissionen bedömde eller skulle bedöma att förslaget var förenligt med den gemensamma marknaden.

67 För det första höll sig den skriftväxling som ägde rum under det administrativa förfarandet inom ramarna för den dialog som gjorde det möjligt för kommissionen att få de upplysningar från Republiken Italien som var nödvändiga för att den skulle kunna bilda sig en första uppfattning (se punkterna 41–47 och 55 ovan) och dessutom erhålla de kompletterande upplysningar som efterfrågades beträffande förslagets verkan på marknaden (se punkt 59 ovan). Dessutom framgår av en genomläsning av skriftväxlingen att kommissionen hela tiden var noga med att i sina skrivelser, vilka för övrigt översändes till sökanden av Republiken Italien, uttrycka allvarliga betänkligheter beträffande vissa aspekter av förslaget och göra förbehåll för sin slutliga bedömning, såsom den för övrigt utan att bli motsagd påpekade vid förhandlingen.

68 För det andra drog det administrativa förfarandet inte orimligt ut på tiden, såsom framgår av prövningen av föregående grund. Desto starkare är således skälen för att dess varaktighet inte är exceptionell.

69 För det tredje är det så, att även om kommissionen efter att ha mottagit de sista upplysningar som den hade efterfrågat förblev passiv under sju månader, fram till dess att Republiken Italien begärde att den i enlighet med artikel 7.7 i förordning nr 659/1999 skulle fatta beslut inom två månader, kan denna passivitet inte tolkas som ett tyst godkännande från institutionens sida, eftersom den fortfarande var skyldig att avsluta det formella granskningsförfarandet genom att fatta ett slutligt beslut i enlighet med artikel 7.1 i förordningen.

70 Talan kan följaktligen inte vinna bifall på denna grund.

e) Grunden avseende en överträdelse av artikel 253 EG

Parternas argument

71 Sökanden och intervenienterna har hävdat att det ifrågasatta beslutet strider mot artikel 253 EG, genom att det är otillräckligt motiverat i de delar som avser beskrivningen av den aktuella ekonomiska sektorn och undersökningen av förslagets påverkan på handeln mellan medlemsstater och på konkurrensen.

72 Kommissionen har bestridit denna grund.

Förstainstansrättens bedömning

73 Motiveringen av en rättsakt skall vara anpassad till rättsaktens beskaffenhet och det skall klart och tydligt framgå av den hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen och så att domstolen ges möjlighet att pröva huruvida den är lagenlig. Det krävs emellertid inte att samtliga relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges, eftersom bedömningen av om motiveringen av en rättsakt uppfyller kraven i artikel 253 EG skall ske såväl utifrån rättsaktens ordalydelse som utifrån det rättsliga och faktiska sammanhanget (domstolens dom av den 20 mars 1957 i mål 2/56, Geitling mot Höga myndigheten, REG 1957, s. 9, s. 37, och av den 22 juni 2004 i mål C-42/01, Portugal mot kommissionen, REG 2004, s. I-6079, punkt 66).

74 När det gäller kommissionens beslut avseende statligt stöd medför detta att även om det kan framgå redan av de förhållanden under vilka stöd har beviljats att stödet kan påverka handeln mellan medlemsstaterna och snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen, åligger det ändå kommissionen att åtminstone ta upp dessa förhållanden i motiveringen till beslutet (se domstolens dom av den 13 mars 1985 i de förenade målen 296/82 och 318/82, Nederländerna och Leeuwarder Papierwarenfabriek mot kommissionen, REG 1985, s. 809, punkt 24, svensk specialutgåva, volym 8, s. 103, och av den 29 april 2004 i mål C-372/97, Italien mot kommissionen, REG 2004, s. I-3679, punkt 71).

75 I förevarande fall anges i punkt 41 i det ifrågasatta beslutet att det planerade stödet gynnar produktionen av frukt, grönsaker och växter. Tolkade mot bakgrund av punkt 8, som innehåller en uppräkning av olika slags frukter, grönsaker, plantor och blommor som odlas i växthus av sardinska små jordbruksföretag, vilka förslaget var avsett för, är dessa uppgifter tillräckliga för att beskriva sektorn i fråga.

76 Därefter anges, i punkt 41 i det ifrågasatta beslutet, sifferuppgifter till stöd för påståendet att Italien är Europeiska unionens främsta producent av grönsaker och för att Sardinien utgör ett viktigt produktionsområde inom denna stat. Således nämns de omständigheter som gör att förslaget kan påverka handeln mellan medlemsstater.

77 Likaså anges, i punkt 43 i det ifrågasatta beslutet, att stöd till omstrukturering av företag i svårigheter medför att de kostnader som har samband med strukturförändringar av dessa företag överförs på bättre fungerande företag samtidigt som det uppmuntrar till bidragsjakt. I det ifrågasatta beslutet hänvisas det dessutom till punkterna 1.1 och 2.3 i riktlinjerna, vilka även de behandlar denna fråga. Således nämns de omständigheter som gör att förslaget kan snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen.

78 Punkterna 51 och 54 i det ifrågasatta beslutet ägnas slutligen åt bedömningen av förslagets förenlighet med hänsyn till det villkor som föreskrivs i punkt 3.2.2 ii i riktlinjerna, om att förhindra otillbörlig snedvridning av konkurrensen. I dessa punkter framhålls särskilt att det finns en risk att förslaget leder till en avsevärd ökning av produktionen och till att priserna inom den aktuella sektorn påverkas, och därmed blir motiveringen fullständig.

79 Det tycks således framgå av det ifrågasatta beslutet vilken sektor det var fråga om och vilka verkningar förslaget skulle få, eller skulle kunna få, för handeln mellan medlemsstater och för konkurrensen.

80 Talan kan följaktligen inte vinna bifall på denna grund.

f) Grunden som avser att kommissionen brustit i omsorg

Parternas argument

81 Sökanden har, med stöd av intervenienterna, kritiserat kommissionen för att den nöjde sig med en abstrakt granskning av förslagets eventuella verkningar. Av en konkret analys skulle den ha kunnat dra slutsatsen att förslaget, med hänsyn till den begränsade ekonomiska betydelsen av sektorn för täckta grödor i Sardinien, den anspråkslösa storleken på de företag som var aktuella och de låga stödbelopp som föreskrevs, inte påverkade handeln och varken snedvred eller hotade att snedvrida konkurrensen.

82 Kommissionen har bestridit denna grund.

Förstainstansrättens bedömning

83 Även om grunden formellt sett avser bristande omsorg, framgår det vid en närmare granskning att den avser innehållet i det ifrågasatta beslutet och inte de förhållanden under vilka det fattades. Sökanden bekräftade för övrigt vid förhandlingen att den opponerade sig mot "bristen på omsorg och grund vad gäller bedömningen av förslagets förenlighet", vilket gav upphov till ett "materiellt fel" i den meningen att om kommissionen hade "tagit hänsyn till den faktiska situationen", "skulle den ha sett att det under alla omständigheter [var] omöjligt att förslaget skulle kunna snedvrida den fria konkurrensen".

84 Eftersom sökanden uttryckligen har ifrågasatt punkterna 41 och 43 i det ifrågasatta beslutet, vilka ägnas åt förslagets karaktär, skall grunden förstås så, att den avser antingen en felaktig rättstillämpning, i den mening att det enligt artikel 87.1 EG krävs att kommissionen skall fastställa förslagets faktiska verkningar på handeln mellan medlemsstater och på konkurrensen, eller en felaktig bedömning, i den mening att de villkor för tillämpningen av artikel 87.1 EG som avser handeln mellan medlemsstater och konkurrensen inte var uppfyllda i förevarande fall.

85 Kommissionen är emellertid inte skyldig att styrka att det föreslagna stödet eller stödprogrammet faktiskt påverkar handeln mellan medlemsstaterna och snedvrider konkurrensen, utan endast att det kan ha en sådan inverkan (domstolens dom av den 29 april 2004 i mål C-298/00 P, Italien mot kommissionen, REG 2004, s. I-4087, punkt 49, och domen i det ovan i punkt 74 nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 44). Kommissionen har således inte gjort en felaktig rättstillämpning i förevarande fall när den har granskat förslagets verkningar på handeln mellan medlemsstater och på konkurrensen på ett sådant sätt som har beskrivits inom ramen för föregående grund.

86 Vidare kan varken stödets relativt obetydliga belopp eller de aktuella företagens ringa storlek i sig utesluta möjligheten att den föreslagna stödordningen kan påverka handeln mellan medlemsstaterna eller snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen (domstolens dom av den 17 september 1980 i mål 730/79, Philip Morris mot kommissionen, REG 1980, s. 2671, punkterna 11 och 12, svensk specialutgåva, volym 5, s. 303, och av den 21 mars 1990 i mål C-142/87, Belgien mot kommissionen, REG 1990, s. I-959, punkt 43, svensk specialutgåva, volym 10, s. 369, samt domen av den 29 april 2004 i det ovan i punkt 74 nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 53). Samma sak gäller med avseende på den begränsade betydelsen av den aktuella sektorn (domstolens dom av den 24 juli 2003 i mål C-280/00, Altmark Trans och Regierungspräsidium Magdeburg, REG 2003, s. I-7747, punkt 82, och av den 29 april 2004 i det ovan i punkt 74 nämnda målet C-372/97, Italien mot kommissionen, punkt 60).

87 Även andra omständigheter kan nämligen beaktas, såsom hur konkurrensutsatt den ekonomiska sektor är inom vilken de aktuella företagen bedriver sin verksamhet (dom av den 11 november 1987 i mål 259/85, Frankrike mot kommissionen, REG 1987, s. 4393, punkt 24, och domen i det ovan i punkt 74 nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 54). I synnerhet är sektorns struktur, som kännetecknas av att det finns ett stort antal småföretag, sådan att inrättandet av en stödordning som är öppen för en stor del av dessa, såsom i förevarande fall, kan få återverkningar på konkurrensen även om de individuella stödinsatserna enligt stödordningen uppgår till ringa belopp (domen i det ovan i punkt 74 nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 57). Enbart de argument som har framförts av sökanden och intervenienterna räcker således inte för att det skall kunna fastställas att det har skett en felbedömning i detta avseende.

88 Sedd ur denna synvinkel kan talan inte vinna bifall på denna grund.

89 Eftersom sökanden har angivit att den med hänsyn till artikel 87.3 c EG motsätter sig den bedömning som har gjorts av förslagets förenlighet, skall grunden tolkas så, att den avser en uppenbart oriktig bedömning, då förslaget inte innebar att handelns villkor skulle förändras i sådan utsträckning att det skulle strida mot det

gemensamma intresset. Det är nämligen en förutsättning för tillämpningen av denna bestämmelse att hänsyn tas till det statliga stödets inverkan på handeln mellan medlemsstater och på konkurrensen (domstolens dom av den 14 januari 1997 i mål C-169/95, Spanien mot kommissionen, REG 1997, s. I-135, punkt 20), såsom för övrigt påpekas i riktlinjerna i punkt 2.4 andra stycket och i punkt 3.2.2 ii.

90 Sedd ur denna synvinkel flyter grunden ihop med nästa grund, och den kommer därför att prövas tillsammans med den.

g) Grunden avseende en överträdelse av artikel 87.3 c EG och ett åsidosättande av riktlinjerna

Parternas argument

91 Enligt sökanden, som har stöd av intervenienterna, gjordes en felaktig rättstillämpning och uppenbart oriktiga bedömningar vid den granskning som, med hänsyn till artikel 87.3 c EG om stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, gjordes av förslagets förenlighet med den gemensamma marknaden.

92 Intervenienterna har dessutom gjort gällande att kommissionen åsidosatt punkterna 3.2.3, 3.2.4 och 3.2.5 i riktlinjerna.

93 Kommissionen bestrider samtliga dessa argument.

Förstainstansrättens bedömning

94 Kommissionen har vid tillämpningen av artikel 87.3 EG en långtgående befogenhet att göra skönsmässiga bedömningar (domen i det ovan i punkt 86 nämnda målet Philip Morris mot kommissionen, punkt 17, och domen i det ovan i punkt 74 nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 83).

95 Likväl kan den fastställa vägledande regler för hur den skall utöva sin befogenhet genom att anta sådana rättsakter som de riktlinjer som är tillämpliga i förevarande fall, i den mån de inte avviker från fördragets bestämmelser. När kommissionen har antagit en sådan rättsakt är den bunden av den (domen i det ovan i punkt 29 nämnda målet Deufil mot kommissionen, punkt 22, domstolens dom av den 24 mars 1993 i mål C-313/90, CIRFS m.fl. mot kommissionen, REG 1993, s. I-1125, punkt 36, svensk specialutgåva, volym 14, s. I-83, och domen i det ovan i punkt 29 nämnda målet Nederländerna mot kommissionen, punkt 24).

96 Det ankommer således på förstainstansrätten att bedöma om kommissionen har uppfyllt de krav som den har ålagt sig själv (förstainstansrättens dom av den 30 januari 2002 i mål T-35/99, Keller och Keller Meccanica mot kommissionen, REG 2002, s. II-261, punkt 77).

97 Eftersom kommissionens långtgående befogenhet att göra skönsmässiga bedömningar, i förekommande fall förtydligad genom sådana vägledande regler som kommissionen har fastställt, inbegriper komplicerade ekonomiska och sociala bedömningar som skall göras i ett gemenskapssammanhang, är domstolsprövningen av ett sådant beslut begränsad. Den skall endast avse en kontroll av att reglerna för förfarandet och för motiveringen har följts, att de faktiska omständigheterna är riktiga, att bedömningen inte är uppenbart oriktig och att det inte förekommit maktmissbruk (domen i det ovan i punkt 86 nämnda målet Philip Morris mot kommissionen, punkt 24, domstolens dom av den 29 februari 1996 i mål C-56/93, Belgien mot kommissionen, REG 1996, s. I-723, punkt 11, och förstainstansrättens dom av den 6 oktober 1999 i mål T-110/97, Kneissl Dachstein mot kommissionen, REG 1999, s. II-2881, punkt 46).

98 I detta sammanhang har sökanden och intervenienterna för det första anmärkt på helhetsbedömningen av förslaget (punkt 45 i det ifrågasatta beslutet), för det andra på bedömningen av den definition av företag i svårigheter som tillämpats i förslaget, med hänsyn till punkt 2.1 första stycket i riktlinjerna (punkt 46 i det ifrågasatta beslutet), för det tredje på avsaknaden av en bedömning av förslagets förenlighet med den gemensamma marknaden med hänsyn till de specialregler som fastställts i punkterna 3.2.3, 3.2.4 och 3.2.5 i riktlinjerna och för det fjärde på bedömningen med hänsyn till de allmänna regler som fastställts i punkt 3.2.2 i riktlinjerna (punkterna 48–58 i det ifrågasatta beslutet).

— Helhetsbedömningen av förslaget

99 Enligt sökanden kunde kommissionen inte grunda det ifrågasatta beslutet på den omständigheten att det fanns risk för att ett genomförande av den stödordning för omstrukturering som Republiken Italien hade anmält, på grund av automatiken i de åtgärder som föreskrevs i förslaget, skulle leda till att individuella stöd beviljades till de små jordbruksföretag som inte befann sig i svårigheter och således inte var berättigade.

100 Detta argument leder för det första till en prövning av huruvida kommissionen kan anföra ett sådant skäl till stöd för ett beslut om att ett förslag till stödordning till förmån för omstrukturering av företag i svårigheter inte är förenligt med den gemensamma marknaden, och för det andra, till en bedömning av om kommissionen i förevarande fall kunde anföra ett sådant skäl till stöd för det ifrågasatta beslutet.

101 När kommissionen har slutfört ett förfarande enligt artikel 88.2 EG kan den, enligt artikel 87.3 EG, genom ett positivt eller villkorligt beslut förklara att en föreslagen stödordning är förenlig med den gemensamma marknaden. Den berörda medlemsstaten behöver därefter inte underrätta kommissionen om enskilda stöd som beviljats på grundval av en sådan ordning, med förbehåll i förekommande fall för de

villkor och skyldigheter som kommissionen har beslutat om i detta avseende. Kommissionen har inom detta område ett stort utrymme för skönsmässig bedömning (domstolens dom av den 5 oktober 1994 i mål C-47/91, Italien mot kommissionen, REG 1994, s. I-4635, punkt 21, svensk specialutgåva, volym 16, s. I-145, och av den 16 maj 2002 i mål C-321/99 P, ARAP m.fl. mot kommissionen, REG 2002, s. I-4287, punkt 72).

102 När kommissionen bedömer en föreslagen stödordnings karaktär och förenlighet med den gemensamma marknaden kan den begränsa sig till en granskning av dess allmänna särdrag såsom dessa framgår av den fullständiga anmälan, och den är inte skyldig att undersöka varje enskild tillämpning av den (domstolens dom av den 14 oktober 1987 i mål 248/84, Tyskland mot kommissionen, REG 1987, s. 4013, punkt 18, och av den 17 juni 1999 i mål C-75/97, Belgien mot kommissionen, REG 1999, s. I-3671, punkt 48, samt domen i det ovan i punkt 41 nämnda målet Italien och Sardegna Lines mot kommissionen, punkt 51, dom av den 26 september 2002 i mål C-351/98, Spanien mot kommissionen, REG 2002, s. I-8031, punkt 67, och av den 29 april 2004 i mål C-278/00, Grekland mot kommissionen, REG 2004, s. I-3997, punkt 24).

103 Den möjlighet som erbjuds den berörda medlemsstaten att anmäla ett förslag till stödordning och att när stödet har godkänts av kommissionen, efter att denna har granskat stödets allmänna särdrag, befrias från skyldigheten att anmäla de enskilda stöd som beviljas på grundval av ordningen, med förbehåll i förekommande fall för villkor och skyldigheter som fastställts i detta avseende, kan inte, såsom kommissionen med fog har hävdat, utan att principen om stöds oförenlighet i artikel 87 EG förlorar sin betydelse, innebära att enskilda stödåtgärder får beviljas, som skulle ha förklarats vara oförenliga om de hade varit föremål för en enskild anmälan. Den kan i synnerhet inte innebära att enskilda stödåtgärder beviljas som, även om de är förenliga med något av syftena i artikel 87.3 a–d EG, inte är nödvändiga för att uppnå dessa syften (domen i det ovan i punkt 86 nämnda målet Philip Morris mot kommissionen, punkt 17, domen i det ovan i punkt 49 nämnda målet Agrana Zucker und Stärke mot kommissionen, punkt 74, och domen i det ovan i punkt 65 nämnda målet Graphischer Maschinenbau mot kommissionen, punkt 34).

104 Kommissionen skall således kontrollera huruvida de förslag till stödordningar som den är ålagd att granska har utarbetats på ett sådant sätt att det säkerställs att de enskilda stöd som skall beviljas enligt stödordningarnas bestämmelser förbehålls de företag som verkligen är berättigade därtill.

105 När det visar sig att så inte är fallet ankommer det på kommissionen att inom ramen för sitt stora utrymme för skönsmässig bedömning, i den utsträckning det är möjligt, med hänsyn till den information den har tillgång till, beakta och bedöma om det är lämpligt att fatta ett villkorligt eller negativt beslut (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 102 nämnda målet Spanien mot kommissionen, punkt 87, och förstainstansrättens dom av den 22 november 2001 i mål T-9/98, Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie mot kommissionen, REG 2001, s. II-3367, punkt 116).

106 Frågan huruvida kommissionen i förevarande fall har kunnat bedöma att så inte var fallet hör samman med frågan om den definition av företag i svårigheter som har tillämpats i förslaget är lämplig, såsom framgår av punkt 46 i det ifrågasatta beslutet. Det är således lämpligt att behandla frågorna gemensamt.

— Bedömningen av den definition av företag i svårigheter som har tillämpats i förslaget, med hänsyn till punkt 2.1 första stycket i riktlinjerna

107 Sökanden och intervenienterna har gjort gällande att punkt 46 i det ifrågasatta beslutet, vilken ägnas åt en bedömning av den definition av företag i svårigheter som har tillämpats i förslaget, följer av en felaktig rättstillämpning eller, åtminstone, av en uppenbart oriktig bedömning. Kommissionen gjorde sig skyldig till en felaktig rättstillämpning genom att avvika från riktlinjerna, vilka i punkt 2.1 första stycket inte innehåller något krav på att definitionen skall grundas på kriterier som visar att situationen gradvis förvärrats för de företag som har ansökt om omstruktureringsstöd. Åtminstone gjorde kommissionen en uppenbart oriktig bedömning genom att inte fastställa att de kriterier som tillämpades i förslaget räckte för att fastställa att de berörda företagen befann sig i en ekonomisk situation som motiverade att de beviljades omstruktureringsstöd, oaktat denna situation eventuellt förbättrades mot slutet av referensperioden.

108 Det klargörs i punkt 2.1 första stycket i riktlinjerna att kommissionen bedömer att ett företag som saknar möjlighet att övervinna sina svårigheter genom egna medel eller genom att skaffa de medel det behöver från aktieägare eller genom lån är ett företag i svårigheter. I punkten anges diverse tendensindikatorer, med vilka det går att mäta försämringen av företagets situation, och därtill diverse punktvisa indikatorer, med vilka det går att mäta situationens särskilda allvar i vissa fall.

109 Ordalydelsen i denna punkt visar klart att kommissionen inte avvek från riktlinjerna genom att före sin bedömning av den definition som tillämpades i förevarande fall påtala den vikt den vanligtvis lägger vid de indikatorer som vittnar om de gradvis ökade svårigheterna för de företag som är avsedda att gynnas av en stödordning för omstrukturering. Det argument som avser felaktig rättstillämpning på denna punkt kan således inte godtas.

110 Det följer vidare av punkt 46 i det ifrågasatta beslutet att kommissionen, till stöd för sin bedömning av den definition av företag i svårigheter som de italienska myndigheterna tillämpade i förevarande fall, vilken fick den att tvivla på förslagets förenlighet med den gemensamma marknaden, huvudsakligen påpekade att de använda kriterierna saknade relevans och tillförlitlighet på grund av att de var baserade på ett medelvärde.

111 Av lydelsen av punkt 2.1 första stycket i riktlinjerna framgår att den betydelse som kommissionen tillskrivit tendensindikatorerna inte nödvändigtvis innebär att andra slags indikatorer, såsom de som baseras på ett medeltal av det slag som återfinns i förslaget, saknar relevans. Sådana indikatorer framstår emellertid endast som relevanta om de medför att det går att fastställa förekomsten av verkliga och bevisade svårigheter som de aktuella företagen stött på. Om så inte är fallet kan stödet nämligen inte anses vara nödvändigt för dessa företag eller för att uppfylla de syften som eftersträvas i artikel 87.3 c EG.

112 Det kan i förevarande fall inte anses vara uppenbart oriktigt att bedöma att de använda kriterierna inte var sådana att det kunde säkerställas att endast företag i svårigheter, i den mening som avses i artikel 2.1 första stycket i riktlinjerna, skulle kunna omfattas av stödordningen. Sökandens och intervenienternas påståenden i detta avseende baseras nämligen inte på någon omständighet som visar att det föreligger en uppenbart oriktig bedömning.

— Underlåtenhet att tillämpa de regler som anges i punkterna 3.2.3, 3.2.4 och 3.2.5 i riktlinjerna

113 De regler som anges i punkterna 3.2.3, 3.2.4 och 3.2.5 i riktlinjerna, och som intervenienterna har förebrått kommissionen för att inte ha tillämpat, utgör "särskilda bestämmelser", med förbehåll för vilka de "allmänna villkor" som räknas upp i punkt 3.2.2 i riktlinjerna tillämpas, såsom anges i första stycket i nämnda punkt.

114 För det första anser intervenienterna att kommissionen skulle ha dragit slutsatsen att förslaget var förenligt med punkt 3.2.3 i riktlinjerna och följaktligen med den gemensamma marknaden, eftersom den hade konstaterat att det inte förekom någon överkapacitet i sektorn och avstått från att begära en minskning av kapaciteten (punkt 53 i det ifrågasatta beslutet).

115 I punkt 2.4 andra stycket i riktlinjerna anges bland annat att om de företag som berörs av ett förslag till omstruktureringsstöd är lokaliserade i stödområden, kommer kommissionen att ta hänsyn till sådana regionala omständigheter som nämns i artikel 87.3 a och c EG såsom beskrivs i punkt 3.2.3 i riktlinjerna. I sistnämnda punkt, som har rubriken "Villkor för omstruktureringsstöd i stödområden", anges bland annat att om ett förslag till stödordning för omstrukturering av företag i svårigheter berör ett stödområde eller mindre gynnat område, förbinder sig

kommissionen att beakta detta, och den tillåter sig att tillämpa regeln i riktlinjerna om kapacitetsminskning på ett flexibelt sätt, även när det föreligger en situation med strukturell överkapacitet i den aktuella sektorn, om regionala utvecklingsbehov kräver det.

116 Det framgår däremot inte alls att den omständigheten att det inte förefaller finnas någon överkapacitet i den sektor som berörs av ett nytt stödförslag, och kommissionen följaktligen avstår från att kräva en minskning av de aktuella företagens kapacitet, i sig skulle innebära att ett förslag var förenligt med den gemensamma marknaden.

117 Tvärtom är det alltjämt nödvändigt att förslaget är förenligt med den princip som anges i punkt 3.2.1 i riktlinjerna, enligt vilken omstruktureringsstöd endast bör godkännas när det kan visas att godkännandet ligger i gemenskapens intresse, och att det således uppfyller de villkor om återställande av lönsamheten, undvikande av otillbörlig snedvridning av konkurrensen och proportionalitet, som anges i punkt 3.2.2 i riktlinjerna. Trots att kommissionen kan visa "en något större flexibilitet" i detta avseende, får den inte bevilja stöd "automatiskt", enligt lydelsen av punkt 3.2.3 i riktlinjerna (förstainstansrättens dom av den 11 juli 2002 i mål T-152/99, HAMSA mot kommissionen, REG 2002, s. II-3049, punkt 114).

118 Att det i förevarande fall kunde konstateras att den sardiska sektorn för växthusodling inte föreföll lida av överkapacitet, innebar således inte att kommissionen var skyldig att fastställa att förslaget var förenligt. Det argument som avser en felaktig rättstillämpning på denna punkt saknar således stöd.

119 För det andra anser intervenienterna att kommissionen skulle ha tillämpat punkt 3.2.4 i riktlinjerna, eftersom samtliga de företag som skulle kunna beviljas stöd enligt förslaget var små jordbruksföretag.

120 I punkt 1.2 i riktlinjerna anges att omstruktureringsstöd kan vara motiverat under vissa omständigheter, bland annat "av en önskan om bredare ekonomiska fördelar till [SMF] och av hänsyn till de särskilda behov som SMF och små jordbruksföretag har". I punkt 3.2.4 i riktlinjerna, med rubriken "Stöd till omstrukturering av [SMF]" anges bland annat att "[n]är det gäller SMF kommer kommissionen inte att kräva av omstruktureringsstöd att de uppfyller samma strikta villkor som stöd till omstrukturering av större företag, särskilt när det gäller kapacitetsnedskärningar och rapporteringsskyldigheter".

121 Det skall mot bakgrund av dessa punkter påpekas att kommissionen har tagit på sig att göra en flexibel tillämpning av de regler som fastställts i punkt 3.2.2 i riktlinjerna när den undersöker om ett förslag till stöd till omstrukturering av SMF och små jordbruksföretag i svårigheter, såsom det här aktuella förslaget, är förenligt med den gemensamma marknaden. Ifrågavarande regler är således, om än flexibla, alltjämt tillämpliga.

122 Det är följaktligen inom ramen för bedömningen av hur välgrundade skälen var till att kommissionen fastställde att förslaget inte var i överensstämmelse med dessa regler som det skall avgöras om tillämpningen har varit flexibel, med beaktande av den positiva ekonomiska betydelsen av små jordbruksföretag och deras särskilda behov (se punkt 141 nedan).

123 För det tredje har intervenienterna hävdat att kommissionen inte kunde vägra att bedöma förslagets förenlighet med hänsyn till punkt 3.2.5 i riktlinjerna på den grunden, som enligt intervenienterna saknade relevans, att de italienska myndigheterna inte hade begärt att den skulle tillämpas.

124 I det inledande stycket i punkt 3.2.5 i riktlinjerna, med rubriken "Bestämmelser som gäller endast för omstruktureringsstöd till jordbrukssektorn" anges följande:

"Kommissionen kommer på begäran av de berörda medlemsstaterna, och som ett alternativ till de allmänna bestämmelserna om kapacitetsminskning i [dessa riktlinjer], att tillämpa följande bestämmelser för aktörer inom jordbrukssektorn ..."

125 I förevarande fall påpekas i punkterna 33 och 52 i det ifrågasatta beslutet, vars giltighet inte har ifrågasatts på denna punkt, att de italienska myndigheterna inte vid något tillfälle hade begärt att kommissionen skulle tillämpa de regler som fastställts i punkt 3.2.5 i riktlinjerna, vilket var en möjlighet som kommissionen hade uppmärksammat dem på. Kommissionen inte bara kunde utan var således även skyldig att endast tillämpa de regler som anges i punkt 3.2.2 i riktlinjerna. Det argument som avser en felaktig rättstillämpning på denna punkt saknar således stöd.

— Bedömningen av förslaget med hänsyn till de regler som anges i punkt 3.2.2 i riktlinjerna

126 För att ett förslag till stöd till omstrukturering av företag i svårigheter skall kunna förklaras vara förenligt med den gemensamma marknaden med tillämpning av artikel 87.3 c EG skall det vara kopplat till en omstruktureringsplan som syftar till att minska eller lägga om inriktningen på verksamheten (domstolens dom av den 14 september 1994 i de förenade målen C-278/92–C-280/92, Spanien mot kommissionen, REG 1994 s. I-4103, punkt 67, och av den 22 mars 2001 i mål C-17/99, Frankrike mot kommissionen, REG 2001, s. I-2481, punkt 45, samt domen i det ovan i punkt 41 nämnda målet Prayon-Rupel mot kommissionen, punkt 70).

127 Enligt punkt 3.2.2 i riktlinjerna, i vilken detta villkor uttrycks, krävs bland annat att omstruktureringsplanen skall uppfylla tre konkreta villkor. Den skall för det första återställa långfristig lönsamhet och livsduglighet för företaget inom en rimlig tid och på basis av realistiska antaganden (punkt 3.2.2 i), för det andra förhindra att konkurrensen snedvrids otillbörligt (punkt 3.2.2 ii) och för det tredje stå i proportion till kostnaderna och fördelarna med omstruktureringen (punkt 3.2.2 iii).

128 Eftersom dessa villkor är kumulativa räcker det att ett av dem inte är uppfyllt för att kommissionen skall fastställa att ett förslag till omstruktureringsstöd är oförenligt (domen av den 22 mars 2001 i det ovan i punkt 126 nämnda målet Frankrike mot kommissionen, punkterna 49 och 50, domen i det ovan i punkt 102 nämnda målet Grekland mot kommissionen, punkterna 100 och 101, och domen i det ovan i punkt 117 nämnda målet HAMSA mot kommissionen, punkt 79).

129 För att uppfylla sin samarbetsskyldighet gentemot kommissionen skall den berörda medlemsstaten dessutom lämna alla uppgifter som kan göra det möjligt för denna institution att kontrollera att villkoren för det begärda undantaget är uppfyllda (dom av den 28 april 1993 i mål C-364/90, Italien mot kommissionen, REG 1993, s. I-2097, punkt 20, och domen av den 29 april 2004 i det ovan i punkt 74 nämnda målet Italien mot kommissionen, punkterna 81–85).

130 Slutligen skall domstolsprövningen av lagenligheten av ett beslut som kommissionen fattat avseende statligt stöd göras mot bakgrund av de uppgifter som institutionen hade eller kunde ha tillgång till när den antog beslutet (domstolens dom av den 10 juli 1986 i mål 234/84, Belgien mot kommissionen, REG 1986, s. 2263, punkt 16, svensk specialutgåva, volym 8, s. 691, och av den 29 april 2004 i mål C-277/00, Tyskland mot kommissionen, REG 2004, s. I-3925, punkt 39).

131 I förevarande fall anmälde de italienska myndigheterna ett förslag till stödordning avsett att möjliggöra omstrukturering av ungefär 500 små jordbruksföretag. Det skulle säkerställas i förslaget att de enskilda omstruktureringsplaner som lämnades av de små jordbruksföretag som ansökte om stödet uppfyllde de villkor som fastställts i punkt 3.2.2 i riktlinjerna. Kommissionen bedömde i punkterna 48–58 i det ifrågasatta beslutet att så inte var fallet.

132 Sökanden och intervenienterna har för det första hävdat att bedömningen av förslaget med hänsyn till punkt 3.2.2 i i riktlinjerna är uppenbart oriktig.

133 Av lydelsen av punkt 3.2.2 i i riktlinjerna, med rubriken "Återställa lönsamheten", framgår att det villkor som stadgas består av två delar. För det första måste förbättringen i lönsamhet huvudsakligen vara ett resultat av interna faktorer, och således endast sekundärt baseras på externa faktorer, och då på villkor att de sistnämnda förefaller realistiska. För det andra skall den framstå som genomförbar inom en rimlig tid, och som varaktig.

134 Vad gäller det första av dessa krav, påpekade kommissionen i punkterna 49 och 50 i det ifrågasatta beslutet att återställandet av lönsamheten bland annat var baserat på två externa faktorer som avsåg dels antagandet att intäkterna skulle öka till följd av marknadsföringskampanjer som förmodades kunna skapa nya avsättningsmöjligheter, dels antagandet att intäkterna inte skulle minska, eftersom produktionsökningen inte skulle ha någon inverkan på priset. Kommissionen ansåg att det första av dessa antaganden inte hade styrkts och att det andra inte kunde kontrolleras och att det för övrigt var orealistiskt.

135 Enligt uppgifterna från de italienska myndigheterna och sökanden byggde förslaget "huvudsakligen på interna åtgärder" som skulle medföra en produktionsökning för

de stödmottagande företagen med nära 40 procent i volym och en ökning av deras intäkter med mer än 50 procent, och, "i betydande utsträckning", på en extern faktor som avsåg en "ökad efterfrågan på landsbygdsprodukter".

136 Vid en första anblick kan det ifrågasatta beslutet, som i punkterna 49 och 50 behandlar denna externa faktor, ge intrycket att kommissionen underlät att granska de interna faktorerna. Av en mer grundlig läsning framgår emellertid att kommissionen underförstått men nödvändigtvis har tagit hänsyn till betydelsen och relevansen av dessa faktorer. Det var nämligen endast på grund av att kommissionen hade insett att dessa faktorer skulle kunna innebära en ökning av utbudet med 40 procent som den frågade sig huruvida denna ökning inte, i avsaknad av tillräcklig efterfrågan, kunde leda till prisfall och hindra att lönsamheten återställdes, vilket var vad den var avsedd att säkerställa. Det var av detta skäl som kommissionen efterfrågade ekonomiska uppgifter avseende förekomsten av avsättningsmöjligheter och produktionsökningens verkan på priset, såsom den för övrigt bekräftade vid förhandlingen, utan att bli motsagd.

137 De italienska myndigheterna inkom emellertid inte vid något tillfälle med några klara upplysningar avseende avsättningsmöjligheterna eller, i synnerhet, avseende de marknadsföringskampanjer som de avsåg att genomföra, såsom de hade uppgivit för kommissionen under det administrativa förfarandet. Emellertid kunde kommissionen uppenbarligen inte lägga ett enkelt påstående till grund för sin bedömning (se, analogt, dom av den 29 april 2004 i det ovan i punkt 74 nämnda målet C-372/97, Italien mot kommissionen, punkt 84).

138 När sökanden tillfrågades i detta avseende vid förhandlingen medgav den för övrigt att marknadsföringskampanjerna endast utgjorde en "möjlighet".

139 Inte heller lämnade de italienska myndigheterna vid något tillfälle övertygande upplysningar avseende prispåverkan av de produktionsökningar som de hade beskrivit för kommissionen. De skickade dock, i en skrivelse som var daterad

den 26 januari 2001, in den marknadsundersökning som kommissionen hade efterfrågat den 19 juni 1998, den 19 oktober 1998 och den 7 december 1999. Av undersökningen, som bland annat visar på en tendens till relativt höjda försäljningspriser för så kallad bordstomat och röd paprika i provinsen Cagliari mellan åren 1995 och 1997, går det att se vilken prisutveckling dessa båda produkter skulle kunna ha inom denna provins om allt i övrigt är lika. Det kan emellertid fastställas, utan att ett uppenbart fel begås, att den inte innehåller någon bevisning avseende den framtida prisutvecklingen på dessa produkter eller andra berörda produkter i provinsen Cagliari och i resten av Sardinien, med beaktande av den förväntade mer än fyrtioprocentiga produktionsökning i denna region, som förväntades bli resultatet av att förslaget genomfördes.

140 När sökanden tillfrågades på denna punkt vid förhandlingen förnekade den för övrigt inte att undersökningen var bristfällig, och den begränsade sig till att klargöra att andra omständigheter borde beaktas, såsom syftet med förslaget, vilket var att uppmuntra, rationalisera och specialisera de små jordbruksföretagen.

141 Detta argument kan emellertid inte godtas. Det är nämligen endast när det föreligger klara och övertygande uppgifter som kommissionen får fullgöra sin skyldighet, enligt punkt 3.2.4 i riktlinjerna, att visa prov på flexibilitet när den fastställer om ett förslag avseende SMF eller små jordbruksföretag uppfyller det villkor om återställande av lönsamheten som stadgas i punkt 3.2.2 i i desamma.

142 Det framgår således för det första att Republiken Italiens underlåtelse att inkomma med sådana upplysningar som kunde ha gjort det möjligt för kommissionen att försäkra sig om att förslaget var lämpat, på grundval av realistiska antaganden, för att återställa lönsamheten för de aktuella små jordbruksföretagen, kvarstod trots upprepade förfrågningar från institutionen, och för det andra att den sistnämnda på grund av detta, utan att därvid göra en uppenbart oriktig bedömning, tvingades konstatera att de upplysningar som den hade tillgång till inte skingrade de tvivel den hyste i detta avseende.

143 Eftersom det inte kan anses att kommissionen gjorde en uppenbart oriktig bedömning när den konstaterade att den inte, på grundval av de upplysningar som den hade tillgång till, kunde fastställa att förslaget uppfyllde detta villkor om återställande av lönsamheten, och då de villkor som fastställts i punkt 3.2.2 i riktlinjerna är kumulativa (se punkterna 127 och 128 ovan), skall grunden underkännas, utan att det är nödvändigt att pröva argumenten avseende bedömningen av förslaget med hänsyn till de andra villkor som räknas upp i samma punkt (domen av den 22 mars 2001 i det ovan i punkt 126 nämnda målet Frankrike mot kommissionen, punkt 50, domen i det ovan i punkt 102 nämnda målet Grekland mot kommissionen, punkt 101, och domen i det ovan i punkt 117 nämnda målet HAMSA mot kommissionen, punkt 108).

h) Grunden avseende en överträdelse av artikel 7.4 i förordning nr 659/1999

Parternas argument

144 Enligt sökanden, som har stöd av intervenienterna, fattade kommissionen felaktigt ett negativt beslut i enlighet med artikel 7.5 i förordning nr 659/1999, i stället för att fatta ett villkorligt beslut i enlighet med artikel 7.4 i förordningen.

145 Kommissionen har bestridit denna grund.

Förstainstansrättens bedömning

146 I artikel 7 i förordning nr 659/1999, med rubriken "Kommissionens beslut om att avsluta det formella granskningsförfarandet", föreskrivs bland annat följande:

"1. Utan att det påverkar [en berörd medlemsstats återkallande av en anmälan] skall det formella granskningsförfarandet avslutas genom ett beslut såsom föreskrivs i punkterna 2–5 i denna artikel.

...

4. Kommissionen får förena ett positivt beslut med villkor enligt vilka ett stöd kan anses förenligt med den gemensamma marknaden och får fastställa skyldigheter för att göra det möjligt att övervaka att beslutet efterlevs (nedan kallat villkorligt beslut).

5. Om kommissionen finner att det anmälda stödet inte är förenligt med den gemensamma marknaden, skall den besluta att stödet inte får införas (nedan kallat negativt beslut).

6. Beslut enligt punkterna 2, 3, 4 och 5 skall fattas så snart den tveksamhet som avses i artikel 4.4 inte längre föreligger. Kommissionen skall i möjligaste mån sträva efter att anta ett beslut inom 18 månader efter det att förfarandet har inletts. Denna tidsfrist kan förlängas i samförstånd mellan kommissionen och den berörda medlemsstaten.

7. När den tidsfrist som avses i punkt 6 har löpt ut, och om den berörda medlemsstaten begär detta, skall kommissionen inom två månader fatta beslut på grundval av de upplysningar som den har tillgång till. I förekommande fall skall kommissionen, när de tillgängliga upplysningarna inte är tillräckliga för att fastställa förenlighet, fatta ett negativt beslut."

147 Vid tillämpningen av dessa bestämmelser i förevarande fall skall det påpekas att Republiken Italien den 14 september 2001 begärde att kommissionen skulle fatta ett beslut enligt artikel 7.7 i förordning nr 659/1999 och att kommissionen fattade det ifrågasatta beslutet den 13 november 2001, i vilket den huvudsakligen bedömde att de upplysningar som hade inkommit från Republiken Italien inte var tillräckliga för att skingra alla de tvivel den hyste avseende förslagets förenlighet med den gemensamma marknaden.

148 Prövningen av den grund som avser en överträdelse av artikel 87.3 c EG och riktlinjerna har lett till slutsatsen att den bedömning som ledde till att kommissionen fastställde att förslaget inte uppfyllde det villkor om återställande av lönsamheten som föreskrivs i punkt 3.2.2 i i riktlinjerna (punkterna 49 och 50 i det ifrågasatta beslutet) inte kan anses vara uppenbart oriktig (se punkterna 132–142 ovan).

149 Eftersom de villkor som anges i punkt 3.2.2 i riktlinjerna är kumulativa (se punkterna 127, 128 och 143 ovan) och det således inte gick att fastställa att förslaget var förenligt med den gemensamma marknaden på grundval av de upplysningar som inkom från Republiken Italien, hade kommissionen fog för att fatta ett negativt beslut, i enlighet med artikel 7.7 i förordning nr 659/1999.

150 Talan kan följaktligen inte vinna bifall på denna grund.

2. *Övriga grunder som har åberopats av intervenienterna*

151 Enligt artikel 40 fjärde stycket i domstolens stadga får endast en av parternas yrkanden biträdas genom yrkanden i interventionsansökan. I artikel 116.4 i

rättegångsreglerna föreskrivs att interventionsinlagan bland annat skall innehålla intervenientens yrkande, genom vilket han helt eller delvis stöder eller bestrider något av parterna framställt yrkande, samt de rättsliga grunder och omständigheter i övrigt som intervenienten åberopar.

152 Enligt dessa bestämmelser har intervenienten rätt att självständigt åberopa grunder, och inte bara argument, under förutsättning att de stöder en av huvudparternas yrkanden och inte är av helt annat slag än de överväganden som utgör grunden för tvisten såsom den har definierats mellan sökanden och svaranden, och därmed medför att tvisteföremålet ändras (se domstolens dom av den 23 februari 1961 i mål 30/59, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mot Höga myndigheten, REG 1961, s. 3, s. 37, svensk specialutgåva, volym 1, s. 69, av den 17 mars 1993 i mål C-155/91, kommissionen mot rådet, REG 1993, s. I-939, punkt 24, svensk specialutgåva, tillägget, s. 67, och av den 15 juli 2004 i mål C-501/00, Spanien mot kommissionen, REG 2004, s. I-6717, punkterna 131–157, samt förstainstansrättens dom av den 1 december 1999 i de förenade målen T-125/96 och T-152/96, Boehringer mot rådet och kommissionen, REG 1999, s. II-3427, punkt 183).

153 När förstainstansrätten skall besluta om de grunder som har åberopats av en intervenient kan prövas i sak ankommer det således på den att kontrollera om de anknyter till tvisteföremålet såsom detta har definierats av huvudparterna.

154 När det rör sig om en talan som har väckts av en regional myndighet och som avser huruvida en av denna regionala myndighet föreslagen stödordning för omstrukturering av en ekonomisk sektor är förenlig med den gemensamma marknaden, kan det inte förnekas att de företag som skulle ha kunnat komma ifråga för detta stöd och deras representanter naturligt befinner sig i en situation som gör det möjligt för dem att komplettera den sökande regionala myndighetens argumentation, bland annat med avseende på de problem som stödet är avsett att lösa och med avseende på de verkningar detta kan få. Deras grunders anknytning till tvisteföremålet skall således inte bedömas restriktivt.

155 När det är omtvistat om en talan kan tas upp till sakprövning, men det likväl framgår att den under alla omständigheter skall ogillas, får domstolen av processekonomiska skäl omgående döma i sakfrågan (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 26 februari 2002 i mål C-23/00 P, rådet mot Boehringer, REG 2002, s. I-1873, punkt 52, och av den 23 mars 2004 i mål C-233/02, Frankrike mot kommissionen, REG 2004, s. I-2759, punkt 26). När det framgår att en grund, vars anknytning till tvisteföremålet är tveksam, under alla omständigheter skall avvisas av ett annat skäl, eller underkännas, får domstolen underkänna grunden utan att pröva huruvida intervenienten har frångått sin roll att stödja en av huvudparternas yrkanden (se, exempelvis, domstolens dom av den 24 januari 2002, i mål C-118/99, Frankrike mot kommissionen, REG 2002, s. I-747, punkterna 64 och 65).

156 Det är med hänsyn till dessa principer som de grunder som i förevarande fall har åberopats av intervenienterna skall prövas.

a) Grunden avseende ett åsidosättande av rätten att yttra sig

Parternas argument

157 Intervenienterna har huvudsakligen anfört att kommissionen kan ha åsidosatt rätten att yttra sig, vilken utgör en av de processuella skyddsregler som stadgas i artikel 88.2 EG. Det går nämligen inte att utläsa av det ifrågasatta beslutet huruvida andra medlemsstater i egenskap av intresserade parter inkom med synpunkter avseende förslagets förenlighet med den gemensamma marknaden. Om detta skulle visa sig ha varit fallet, skall det emellertid påpekas att Republiken Italien inte gavs möjlighet att besvara dessa.

158 Kommissionen, som inte besvarade denna grund i sina inlagor, gjorde vid förhandlingen på ett allmänt sätt gällande att de grunder som åberopats av intervenienterna till stor del inte kunde tas upp till sakprövning, eftersom de inte motsvarade sökandens grunder.

Förstainstansrättens bedömning

159 Det framgår vid läsningen av det ifrågasatta beslutet, vars riktighet på denna punkt inte har ifrågasatts av intervenienterna, att grunden, som för övrigt framstår som spekulativ, saknar substans. Det anges nämligen i punkt 4 i det ifrågasatta beslutet att kommissionen inte mottog några synpunkter från intresserade parter under det formella granskningsförfarandet.

160 Begreppet intresserad part enligt den definition som ges i artikel 1 h i förordning nr 659/1999 innefattar bland annat varje medlemsstat, med undantag för den som planerar att inrätta eller som har inrättat ett nytt stöd och som därför betecknas som berörd medlemsstat.

161 Av det ifrågasatta beslutet framgår således att ingen medlemsstat i egenskap av intresserad part inkom med några synpunkter avseende förslagets förenlighet med den gemensamma marknaden, som kommissionen kunde ha vidarebefordrat till Republiken Italien.

162 Under dessa omständigheter skall grunden underkännas utan att det finns anledning att pröva huruvida den kan tas upp till sakprövning, med avseende på såväl dess anknytning till tvisteföremålet som den möjlighet som de potentiella mottagarna av stödet skulle kunna ha att göra gällande ett åsidosättande av den rätt att yttra sig som den berörda medlemsstaten har inom ramen för artikel 88.2 EG.

b) Grunden avseende en överträdelse av artikel 87.2 b EG.

Parternas argument

163 Intervenienterna har gjort gällande att kommissionen, genom att vägra tillämpa den, har överträtt artikel 87.2 b EG om stöd för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser.

164 Kommissionen har inte besvarat denna grund i sina inlagor, men gjorde vid förhandlingen på ett allmänt sätt gällande att de grunder som åberopats av intervenienterna till stor del inte kunde tas upp till sakprövning, eftersom de inte motsvarade sökandens grunder. Sökanden anser för sin del att grunderna inte på något sätt ändrar tvisteföremålet.

Förstainstansrättens bedömning

165 Påståendet är uppenbarligen ogrundat. Eftersom artikel 87.2 b EG innehåller ett undantag från den allmänna regeln om att statligt stöd är oförenligt med den gemensamma marknaden, skall den tolkas restriktivt, vilket innebär att endast skada som direkt orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser kan utgöra grund för en tillämpning av bestämmelsen (domen i det ovan i punkt 102 nämnda målet Grekland mot kommissionen, punkt 81). Såsom har påpekats ovan skall dessutom domstolsprövningen av lagenligheten av ett beslut avseende statligt stöd göras mot bakgrund av de uppgifter som institutionen hade eller kunde ha tillgång till när den fattade beslutet.

166 I förevarande fall visar emellertid en granskning av skriftväxlingen under det administrativa förfarandet att de italienska myndigheterna aldrig uppgav, och än mindre visade, för kommissionen att förslaget avsåg stöd för att avhjälpa skador enligt artikel 87.2 b EG. Tvärtom framställdes det hela tiden som ett förslag till stödordning för omstrukturering av företag i svårigheter. I egenskap av ett sådant skulle det analyseras med hänsyn till riktlinjerna, i vilka det uttryckligen, i punkt 2.4 första stycket, anges att stöd enligt artikel 87.2 b EG inte omfattas av deras tillämpningsområde.

167 Sökanden bekräftade för övrigt vid förhandlingen att även om de händelser som den betecknade som katastrofer tillsammans med andra faktorer såsom Sardiniens ökaraktär hade givit upphov till svårigheterna för de sardinska små jordbruksföretagen, gick förslaget "längre än till att endast utgöra en kompensation" för dessa enstaka händelser.

168 Kommissionen kan således inte kritiseras för att ha bedömt, i punkt 44 i det ifrågasatta beslutet, att förslaget inte innebar att stöd skulle beviljas enligt artikel 87.2 b EG och för att följaktligen ha avstått från att tillämpa denna bestämmelse (se, för ett liknande resonemang, domen av den 28 april 1993 i det ovan i punkt 129 nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 20, domstolens dom av den 19 september 2002 i mål C-113/00, Spanien mot kommissionen, REG 2002, s. I-7601, punkterna 68 och 69, och domen av den 29 april 2004 i det ovan i punkt 130 nämnda målet Tyskland mot kommissionen, punkt 40).

169 Under dessa omständigheter skall grunden underkännas utan att det är nödvändigt att ta ställning till dess anknytning till tvisteföremålet.

c) Grunden avseende en överträdelse av artikel 158 EG och åsidosättande av förklaring nr 30 om öregioner, vilken finns som bilaga till Amsterdamfördragets slutakt

Parternas argument

170 Intervenienterna har gjort gällande att kommissionen har överträtt artikel 158 EG och förklaring nr 30 genom att i det ifrågasatta beslutet inte beakta den omständigheten att förslaget var avsett att svara mot de mål som anges i dessa texter. Intervenienterna har bland annat hänvisat till beslut i vilka kommissionen angavs ha beaktat den eftersläpning i ekonomisk och social utveckling som har samband med ö-karaktären.

171 Kommissionen anser att grunden skall avvisas, eftersom den inte har åberopats av sökanden, eller, under alla omständigheter, ogillas. Sökanden anser för sin del att grunden inte på något sätt ändrar tvisteföremålet.

Förstainstansrättens bedömning

172 Trots att grunden skiljer sig från de grunder som sökanden har åberopat kan den tas upp till sakprövning. Den grund som sökanden har åberopat avser en överträdelse av artikel 87.3 c EG och riktlinjerna. När kommissionen bedömer ett förslag till nytt stöd till omstrukturering av företag i svårigheter som berör ett stödområde eller mindre gynnat område, beaktar den emellertid artikel 158 EG såsom beskrivs i punkterna 1.3 andra stycket och 3.2.3 i riktlinjerna. Om kommissionen, såsom intervenienterna har hävdat, inte på något sätt beaktade den omständigheten att förslaget var avsett att uppfylla målen i artikel 158 EG, måste den ha åsidosatt artikel 87.3 c EG och riktlinjerna.

173 Vad gäller prövningen i sak, erinrar förstainstansrätten om det som föreskrivs i artikel 158 EG, i första stycket, att gemenskapen för att främja en harmonisk utveckling inom hela gemenskapen skall utveckla och fullfölja sin verksamhet för att stärka sin ekonomiska och sociala sammanhållning och, i andra stycket, att gemenskapen särskilt skall sträva efter att minska skillnaderna mellan de olika regionernas utvecklingsnivåer och eftersläpningen i de minst gynnade regionerna eller öarna, inbegripet landsbygdsområdena.

174 När kommissionen undersöker om ett förslag till stöd till omstrukturering av företag i svårigheter, genom tillämpning av det undantag som stadgas i artikel 87.3 c EG, kan förklaras vara förenligt med den gemensamma marknaden, har den, såsom tidigare uppgivits, i punkt 3.2.3 i riktlinjerna ålagt sig att beakta de mål som anges i artikel 158 EG och de regionala effekterna av ett förslag till nytt stöd med sektorsinriktning.

175 Endast den omständigheten att ett förslag till nytt stöd är avsett att uppfylla mål i en annan fördragsbestämmelse än det undantag enligt artikel 87.3 EG som har åberopats av den berörda medlemsstaten, innebär inte i sig att förslaget i fråga uppfyller villkoren för tillämpning av undantaget (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 25 juni 1970 i mål 47/69, Frankrike mot kommissionen, REG 1970, s. 487, punkt 13, svensk specialutgåva, volym 1, s. 449, och av den 21 oktober 2003 i de förenade målen C-261/01 och C-262/01, van Calster m.fl., REG 2003, s. I-12249, punkt 47).

176 Tvärtom förblir i förevarande fall de villkor som fastställts i punkt 3.2.2 i riktlinjerna tillämpliga, om än på ett flexibelt sätt, och prövningen av föregående grunder har visat att kommissionen, som var skyldig att uttala sig inom en tidsfrist på två månader på grundval av de upplysningar som den hade tillgång till, kunde göra bedömningen att Republiken Italien inte hade inkommit med övertygande bevisning som möjliggjorde en kontroll av att förslaget uppfyllde dessa villkor, och kommissionen kunde med hänsyn till de tvivel som i detta avseende kvarstod avsluta sin granskning genom att fatta ett slutligt negativt beslut.

177 Denna slutsats vederläggs inte av att kommissionen i vissa tidigare fattade beslut avseende kontroll av statligt stöd har beaktat uppgifter som haft samband med ökaraktären, på ett sätt som för övrigt inte har klargjorts av intervenienterna. Det är nämligen endast inom ramen för artikel 87.3 c EG som lagenligheten av ett beslut av kommissionen, i vilket denna fastställer att ett nytt stöd inte uppfyller villkoren för tillämpning av detta undantag, skall bedömas och inte med hänsyn till kommissionens tidigare beslutspraxis, om det finns en sådan (se, analogt, domstolens dom av den 30 september 2003 i de förenade målen C-57/00 P och C-61/00 P, Freistaat Sachsen m.fl. mot kommissionen, REG 2003, s. I-9975, punkterna 52 och 53).

178 Vad gäller åberopandet av förklaring nr 30, saknar denna relevans. Det ifrågasatta beslutet är nämligen en rättsakt med individuell giltighet, som fattats inom ramen för kommissionens skyldighet att säkerställa att artikel 87 EG iakttas och att artikel 88 EG genomförs, och inte inom ramen för utövandet av gemenskapslagstiftarens behörighet att vidta "specifika åtgärder" "till förmån för [öregioner] för att bättre och på rättvisa villkor kunna införliva dem med den inre marknaden", såsom avses i förklaringen.

179 Talan kan följaktligen inte vinna bifall på denna grund.

d) Grunden avseende åsidosättande av direktiven 72/159 och 75/268

Parternas argument

180 Intervenienterna har kritiserat kommissionen för att inte ha rättat sig efter bestämmelserna i direktiven 72/159 och 75/268 i det ifrågasatta beslutet. Det första direktivet innehöll en möjlighet att förklara att sådana finansiella stöd och

investeringsstöd som de som här är aktuella var förenliga med den gemensamma marknaden och det andra en möjlighet att uppnå målen för den gemensamma jordbrukspolitiken i de mindre gynnade jordbruksområdena. Rådets förordning (EEG) nr 797/85 av den 12 mars 1985 om förbättring av jordbrukstrukturens effektivitet (EGT L 93, s. 1), vilken kompletterar dessa, ger dessutom, i artikel 18, medlemsstaterna full behörighet när det gäller att vidta specifika regionala åtgärder, vilka kan omfatta de åtgärder som anges i förslaget. Samtliga dessa bestämmelser gjorde det möjligt för kommissionen att avstå från att tillämpa riktlinjerna och att inte motsätta sig att förslaget genomfördes.

181 Kommissionen har svarat att grunden skall avvisas, och att den under alla omständigheter inte kan godtas. Sökanden har å sin sida gjort gällande att grunden inte på något sätt ändrar tvisteföremålet.

Förstainstansrättens bedömning

182 Det ifrågasatta beslutet fattades den 13 november 2001 vid avslutningen av en preliminär granskningsfas, som hade satts i gång den 15 januari 1998, och ett formellt granskningsförfarande, som hade inletts genom ett beslut som Republiken Italien hade mottagit den 4 februari 1999.

183 Direktiv 75/268 upphävdes genom artikel 41.1 i rådets förordning (EG) nr 950/97 av den 20 maj 1997 om förbättring av jordbruksstrukturens effektivitet (EGT L 142, s. 1), vilken trädde i kraft den sjunde dagen efter det att den, den 2 juni 1997, hade offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. Likaså upphävdes förordning (EEG) nr 797/85 genom artikel 40.1 i rådets förordning nr 2328/91 av den 15 juli 1991 om förbättring av jordbruksstrukturens effektivitet (EGT L 218, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 38, s. 120), vilken trädde i kraft den tredje dagen efter det att den, den 6 augusti 1991, hade offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*. Intervenienterna kan således inte åberopa dem, och det kan för övrigt konstateras att de inte vid något tillfälle har åberopat de rättsakter som har ersatt dem.

184 Vad gäller direktiv 72/159, har intervenienterna nöjt sig med att anföra att artiklarna 8 och 14 "inte utgör hinder för [förslagets] förenlighet och att de tillåter en avvikelse från riktlinjerna", men inte förklarat, och än mindre visat, på vilket sätt kommissionen skulle ha beslutat, eller åtminstone hade kunnat besluta, annorlunda än den gjorde. För övrigt avser nämnda bestämmelser inte förslag om nytt stöd till omstrukturering av företag i svårigheter som har anmälts till kommissionen för en granskning i enlighet artikel 87.3 c EG, såsom det förslag som avses i det ifrågasatta beslutet. Tvärtom avser artikel 8 i direktiv 72/159 "selektiv[a] ordning[ar] som inrättas av medlemsstaterna för att uppmuntra utvecklingsbara jordbruksföretag" i syfte att "befrämja deras verksamhet och utveckling under förnuftiga villkor", på de villkor som avses i artiklarna 1–10 i direktivet. Vad gäller artikel 14 i direktivet handlar den om "investeringsstöd", vilka är otillåtna, eller undantagsvis tillåtna "förutsatt att de beviljas i enlighet med de [...] i artiklarna [87–89 EG] föreskrivna bestämmelserna".

185 Under dessa omständigheter skall grunden underkännas utan att det är nödvändigt att ta ställning till dess anknytning till tvisteföremålet.

e) Begäran att förstainstansrätten "i förekommande fall, i andra hand, enligt artikel 241 EG skall förordna om att de rättstridiga bestämmelserna inte skall tillämpas"

186 Denna begäran, som utgör en grund till stöd för ett yrkande (domstolens beslut av den 16 november 2000 i mål C-289/99 P, Schiocchet mot kommissionen, REG 2000, s. I-10279, punkt 25), skall i enlighet med artikel 116.4 b i rättegångsreglerna utvecklas av sin upphovsman. En oklar framställning som inte förtydligas av uppgifter som är tillräckligt klara och precisa för att parterna skall kunna bemöta den och förstainstansrätten kunna pröva den, uppfyller inte detta krav (domstolens dom av den 15 december 1961 i de förenade målen 19/60, 21/60, 2/61 och 3/61, Fives Lille Cail m.fl. mot Höga myndigheten, REG 1961, s. 561, s. 588, och förstainstansrättens beslut av den 28 april 1993 i mål T-85/92, De Hoe mot kommissionen, REG 1993, s. II-523, punkt 20).

187 I förevarande fall har intervenienterna emellertid inte, ens summariskt, åberopat att en gemenskapsrättsakt skulle vara ogiltig. Även om de har anfört att en del av bestämmelserna i förordning nr 659/1999 är oförenliga med rättssäkerhetsprincipen, har de gjort detta utan att precisera vilka bestämmelser det skulle röra sig om, och dessutom utan att uttryckligen ifrågasätta lagenligheten.

188 Under dessa omständigheter uppfyller inte grunden de minimikrav avseende framställningen som föreskrivs i rättegångsreglerna och skall därför avvisas, utan att det är nödvändigt att ta ställning till dess anknytning till tvisteföremålet.

189 Eftersom samtliga de grunder som har åberopats till stöd för yrkandena om fullständig ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet har underkänts kan talan inte vinna bifall i detta avseende.

B — *Yrkandet om delvis ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet, i den del det där inte föreskrivs att stödet är tillåtet upp till ett belopp av 100 000 euro*

1. *Parternas argument*

190 Intervenienterna har till stöd för sitt yrkande om delvis ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet åberopat en enda grund som avser åsidosättande av de minimisregeln.

191 Kommissionen anser att detta yrkande inte stöder sökandens yrkanden, eftersom de sistnämnda avser fullständig och inte delvis ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet, och att det således skall avvisas, att den grund som stöder yrkandet inte

anknyter till tvisteföremålet, eftersom den saknar samband med de grunder som sökanden har åberopat och därför i sig skall avvisas, och att grunden under alla omständigheter inte kan godtas, eftersom de minimis-regeln inte är tillämplig i förevarande fall.

192 Sökanden gjorde å sin sida vid förhandlingen gällande att intervenienternas andrahandsyrkande inbegreps i sökandens egna yrkanden och att den grund som har åberopats till stöd för andrahandsyrkandet inte på något sätt ändrar tvisteföremålet.

2. *Förstainstansrättens bedömning*

193 Det följer av artikel 40 fjärde stycket i domstolens stadga och artikel 116.4 i rättegångsreglerna att även om en intervenient inte får framställa yrkanden som går längre än dem som interventionen skall stödja (förstainstansrättens dom av den 27 september 2000 i mål T-184/97, BP Chemicals mot kommissionen, REG 2000, s. II-3145, punkt 39), kan han dock stödja dessa yrkanden endast till en del.

194 I förevarande fall har sökanden yrkat ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet, i den mån förslaget, i artikel 1 i beslutet, förklaras vara oförenligt med den gemensamma marknaden. Intervenienterna har inte, genom att i andra hand yrka ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet i den mån denna förklaring om oförenlighet inte har begränsats till att gälla stöd som uppgår till eller överskrider 100 000 euro, framställt nya yrkanden utöver dem som har framställts av sökanden. Deras andrahandsyrkande stöder nämligen delvis sökandens yrkanden, i enlighet med artikel 116.4 i rättegångsreglerna, och kan således tas upp till sakprövning.

195 Vidare innebär, såsom tidigare har påpekats, artikel 40 fjärde stycket i domstolens stadga och artikel 116.4 i rättegångsreglerna att intervenienten ges rätt att självständigt åberopa grunder, och inte bara argument, under förutsättning att de stöder en av huvudparternas yrkanden och inte är av helt annat slag än de överväganden som utgör grunden för tvisten såsom den har definierats mellan sökanden och svaranden, och därmed medför att tvisteföremålet ändras.

196 I förevarande fall har sökanden åberopat en grund som huvudsakligen innebär att det stöd som åsyftades i förslaget var av ett ringa belopp som inte påverkade handeln mellan medlemsstater i den mening som avses i artikel 87.1 EG och inte ändrade villkoren för handeln i en sådan utsträckning att det stred mot det gemensamma intresset i den mening som avses i artikel 87.3 c EG (se punkterna 81–90 ovan). Intervenienterna har för sin del åberopat en grund som avser ett åsidosättande av de minimis-regeln.

197 I de minimis-regeln tas emellertid hänsyn till villkoret om påverkan på handeln mellan medlemsstater i artikel 87.1 EG och den preciserar det sätt på vilket kommissionen skall undersöka detta villkor, genom att fastslå att stödåtgärder på låga belopp inte har någon kännbar inverkan på handeln mellan medlemsstater (domen i det ovan i punkt 29 nämnda målet Nederländerna mot kommissionen, punkterna 3 och 25).

198 Intervenienternas grund har följaktligen anknytning till tvisteföremålet och kan således tas upp till sakprövning.

199 Vad gäller prövningen i sak, är de minimis-regeln inte tillämplig på stöd som beviljas företag som är verksamma inom jordbrukssektorn, såsom för övrigt anges i riktlinjerna, i punkterna 2.3 andra stycket och 3.2.5 c första stycket. I förevarande fall är det emellertid klarlagt att förslaget innebar att stöd skulle beviljas sådana företag.

Följaktligen går det inte att åberopa ett åsidosättande av denna regel (domen i det ovan i punkt 168 nämnda målet Spanien mot kommissionen, punkt 35, och domen i det ovan i punkt 102 nämnda målet Grekland mot kommissionen, punkt 74).

200 Grunden skall således underkännas, liksom de yrkanden som avser en delvis ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet.

201 Följaktligen skall talan ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

202 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Enligt artikel 87.4 i rättegångsreglerna kan rätten besluta att andra intervenienter än en medlemsstat eller en institution skall bära sina rättegångskostnader.

203 Eftersom sökanden i förevarande fall har tappat målet, skall den, i enlighet med kommissionens yrkande, ersätta rättegångskostnaderna, med undantag för dem som kommissionen har ådragit sig på grund av interventionen. Intervenienterna skall bära sina rättegångskostnader och, eftersom kommissionen har yrkat detta, de kostnader som kommissionen har ådragit sig på grund av deras intervention.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen i utökad sammansättning)

följande dom:

1) Talan ogillas.

2) Regione autonoma della Sardegna skall ersätta rättegångskostnaderna, med undantag för dem som avses i punkt 3 nedan.

3) Confederazione italiana agricoltori della Sardegna, Federazione regionale coltivatori diretti della Sardegna och Federazione regionale degli agricoltori della Sardegna skall bära sina rättegångskostnader och ersätta dem som kommissionen har ådragit sig på grund av deras intervention.

Legal Tiili Meij

Vilaras Forwood

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 15 juni 2005.

H. Jung H. Legal

Justitiesekreterare Ordförande